

Hind 20 kop.

Laene.

A. Leithammeli'i uuemad luuletused.

Tallinnas, 1908.

Trükitud A. Leithammeli kuluga.

20480

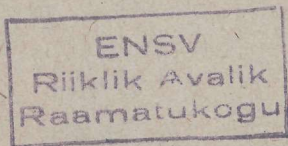
Ed
248

Mus

Sarju laulik

„Laene“.

Lunletanud A. Leithammel.

471418

Tallinnas, 1908.

Trükitud A. Leithammeli kulus.

Trükitud M. Antje trükifoias, Tallinnas.

1. Wigaste wald.

N. N.-na külas Gestimaal
Kord elas rahwas muistsel a'al,
Kes kangelst' lonkas kõndides,
Ja mõkitas ta rääkides.
Ta seega oli õppinud
Ja ammu ära harjunud.
Üks matkaja kord juhtus na'
Siit külast läbi tulema,
See märkas kohe lonkajaid
Ja mõtles: „Dota, sedamaid
Mu käiku peavad imestama!“
Ja sirgel sammul astus tema
Nüüd läbi külatänawa.
Kuid kes nüüd juhtus nägema
See naeris, mis ta naerda võis.
Üks karjus: „Waat,' kus lomberdis!“

Nüüd mõeras pidas kohuseks
Neid näägutajaid hurjutada;
Ta hüüdis: „Tühi keelepeks,
Kes tohib nõnda lomberdada
Kui ennast terweks peab ta?!”

Kuid mis ja wõid seal parata:
Neil naerust til'fid filmad weest,
Kui kuulsid rääk' ma wõerast meest —
„Ei mõkita? Waat' pentsiikut!“ —
Nii hüüdsid nende suured suud.

* * *

Wilun'd wiis teeb wiga kenaks,
Wiga kenaks, huntju hüwaks,
Tark ei wõi seal õpetada,
Õpetada, tarkust anda,
Kusja tarkust naeretaks'
Tarka peetak' rumalaks.

2. Priius.

(Walm).

Kord puuris istus linnuke,
Ta laulis nõnda kenaste,
Et poisike, ta peremees,
Küll tihti oli rõemu sees.

Kui aga päike soojemalt
Nüüd hakkas' d paistma taewa alt,
Et jõe ja lumi sulamas
Ning muru mullast tärkamas.

Siis meie laululinnuke
Nüüd hoopis kurb, ja wiisike
Niisama kurb. Ta säutsub weel:
„Kes peastab wangist? — Kurb mu meel!“

Ja waat', uks lahti oligi!
Ja lind nüüd wäljas peagi.
Ta lendab üles oksa peal,
Ja laulab rõõmsaste nüüd seal.

Kui pois näeb lindu oksala,
Siis armsal healel hüüab ta:
„Oh tule, tule tagasi!
Ei puuris 'polnd sul wigagi!“

Lind wastuseks nii lugu löi:
„Ei minu isand olla wõi
Sa kauemini, sest et nüüd
Mul mets ja priius ülem hüüd!“

Uut elu tunnen eneses
Ma wabas õhus lennates,
Mul laeks on pea peal taewake,
Kuis wõin weel laulda finule?!”

Nüüd pois sai wäga wihaseks
Ja kiwi köhe lendu läks, —
Kuid lind, see lendab edasi
Ja teiselt oksalt laulab nii:

„Oh priius, kallis anne ja
Ja taewa kingitus weel ta,
Ma wäga kalliks pean sind,
Et orjapaelust peastsid mind!“

3. Rahapung.

Künka küla jepa naine
Kastelt haige maas.
Mehikesel, oh ja waene,
Ubi kadumas.

„Nüüd poeg Juku jooksmas linna
Pead,“ nii käsutab
Sepp ja lisab: „Tawis minna
Kuttu, aeg on napp!“

Poisikene täidab käsku
Uja wiitmata,
Pistab rahapunga tasku,
Lippab minema.

Tulles õnnetus ei hüüa
See on teada, ja —
Eh! ja tea mis moodi püüa —
Käes ju ongi ta.

Meie Jutule niisama
Tuli kätte ta:

Rahapunga kaotas tema
Kõige rahaga.

Wäite mees ju metsa jõudnud,
Mille taga linn,
Kui ta asjast aru saanud,
Waraks pillipinn.

Istub kõrge kuuse alla,
Nutab ärdaste.
„Jumal, wõid sa appi tulla?!“
Hüüab waljuste.

Aga waata! poisi hüüdes
Oli wägi sees!
Ühke isand jahiriides
Seisis Jutu ees.

Miks sa nutad, poisikene?
Mis on puudu sul?“
Nõnda küsis herrakene
Lahkelt. — Jme küll!

Jutukene kofkun'd, pühib
Palgilt wisaraid
Ja kis oma lugu rühib
Kääl'ma sedamaid.

Kena rahapunga taskust
Tõmbab herras=mees,

Pihu peal ta selle raskust
Kaalus poisji ees.

„Leidfin wähe aja eest ma
Selle punga maast,
Küllap' sinu oma on ta,
Waata aga heast'!“

Ütles herra, poisji filmas
Ise kullina.
Tuku aga elu-ilmas
Tahtnud waleta.

„Ei see kott ei ole minu!“
Kostis kindlaste,
„Eht neid oleks terve pinu,
Mind ei aita see!“

„Kas siis see su pung ei ole?“
Küsis herrake,
Näites punga wana poole
Meie Tufule.

Waatleb pois— ja rõõmsalt hüüab:
„Minu oma ta!“
Ja siis herralt punga püüab
Ura tõmmata.

Wiimast annab poisji kätte
Herra keelmata.

Teeb ka teoks oma mõtte
Aja wiitmata:

Kena punga poisi pihku
Pistes herrake
Ütleb: „Ara ial nihku
Tõest kõrwale!“

Waatleb punga poisikene —
Tahab tänada,
Aga juba herrakene
Läinud minema.

4. Ema ja poeg ehk wiimne uri.

Poeg: Kõik on möödas, armas ema,
Käes on surmatund;,
Juba tunnen lähinema
Waitist surmaund.

Ema: Tühjad mõtted, pojakene
Keerlewad su peas:
Ega surm mõi, kallikene,
Wõtta noores eas!

Poeg: Ema, too mu siniriided
Ehi mind nüüd weel!

Et ma taewa-sina süütalt
Lähets surmateel.

Emä: Kohe, poja, riided selga
Panen sulle ma . . .
Sooh! nüüd ütle weel kuis wõid sa
Sarnast kõnelda?

Poeg: Emä, tee nüüd aken lahti,
Lase weel lord mind
Sul hiilgwat päikest wahti! —
Do . . . ta ootab mind!

Emä: Pojake, päik'se sära
Küllalt näed weel sa,
Uhu, kallim, homme wara
Jälle tõuseb ta,

Poeg: Küll ta tõuseb, päike lena,
Homme jälle tõest',
Saab su filmi kuiwatama
Pisarateweest . . .

Sumalaga, emake,
Mina lähen siit,
Süba kuulen ime lenat
Ingli lauluviit. . .

Emä: Poeg, mu poeg, mis on sul wiga?!
Miks ei hingata sa?! . .

Kas siis tõest' ka süüta inglid
Peavad surema?! . .

Päikse kiir see mängis — mängis . . .
Lõpnud, — tulnud tund!
Poisikene sirgelt sängis
Magab wii ma st und.

5. Waikus.

(Tundelaul.)

Oh tu. Kõik on wail' ja taha,
Oh ei liigu, magab wist?
Waikus kujuk oma kaasa
Südan raske, murelist.

Gemal jähwab kuiwa wälku,
Kuuse latwu kullates,
Paistab nagu tulemadu,
Maa pool' alla, wingerdes.

Süda raske! . . Oh kui terge
Kinnal w a h a l t ohata!
Waatan üles! taewas kõrge —
Silm, miks pillad piijara?!

Ei ma mõista, ei ma tunne:
Waikus, mis ja tahad mult? —

On see waimu ettekanne
Wanemuise aegadelt? . .

Aga mälestufetaewas
(Mis ma pannud tähele)
Lehwib. Särab: „Oh siin waewas
Waihus waibub tormile!“

6. Surrt suremisesel.

(Balm).

Surmawoodil Wõsawillem
Läinud elust armas nii,
Ütles: „Ma just kõige hullem
Patune ei olegi.

Balju headki olen teinud
Dma eluaja sees;
Seda rebane on näinud
Ja wõib olla tunnismees.

Kord, kui tallekene karjast
Gemal hüppan'd oli, na'
Et ma oleks tema turjast
Küll wõind finni hakata.

Aga tegemata jätsin
Seda kurja patutööd,

Ona himu tappa wõtsin
Ehk küll pole nii mu mood,

Waikselt kuulsin samal ajal
Wana lamba haugutust,
Ehk küll karjus kepi najal
Hoopis kaugel seisjis m'ust.

„Sinu jutt on wäga tõsi,“
Kostis see peal rebane,
„See ju minul teadu=asi,
Et sel ajal oli see,

Kui ju kurf na' wäga haige
Kondi pärast, tead ju küll,
Mida pärast kurekene
Armust wälja tõmbas sul!“

15. jaan. 1904.

7. Lõwi ja tüger ehk rahu kosutab —
waen kaotab.

(Walm).

Kord palawwöö=maadel, kus nalja ei tee,
Kui jänu on elawal hingel,
Sai kätte (ehk otsides waewa näin'd) wee
Noor lõukoer, kel jämust keel pinael.

Mis ühele hüwa on teisele ka;
Ming tiiger see oligi teine,
Kes haiju peal' lähenes weele nüüd ja —
Ka kasta keelt tahtis — ja waene!

Kui oleks nüüd olnud wett järwena ees,
Kes teab ehk siis teisiti lugu,
Kuid siin oli märjufest augut'se sees
Et jaanalind täita saaks pugu.

Ja löwi kui kuningas loomade seas,
Nüüd põrutas mürawal hüüdel:
„Eks ole see seadus sul ammu ju peas,
Et eesõigus wägewa püüdel!“

Kuid tiiger ka wastust ei andmata jää
Ja põlewil filmil ta hüüab;
„Mul õigus niisama kui sinul — eks näe,
Kuis seadust ta rikkuda püüab;“

Nii kãrasid, waidlesid lühike puhk
Kaks kangelast loomaderiigist.
Siis ülesse lendas maast puru ja tuhk:
Nad wõitluses hirmsamast liigist.

Kuid waata, kes ülewal keerlemas on?
Need sulglised: kottad ja kullid.
Nad südamest kiskawad: „Waata kus õnn! —
Et kiskugem kangelast, kallid!“

Kaks elu ja surma peal wõitlejad nüüd
Niikohhe jäid kuulama kisa.
Nad aru said asjast, et sulglaste püüid
On: toidule saada head lisa.

8. Kolm warast eht õnnetusest wõib ka õnne tulla.

(Galenaljakas romans Wirumaalt).

1. järe.

Wargate tüüfis.

Motto: Ära usu hundi juttu:
Hundil on need hullud jutud,
Karul kõned kawalad.

1. Kord Katupilli laadale
Läts Kaba Reinuke,
Tal müia raudjas ruumake
Ja walge kitsese*)

2. Kolm warast nägid talumeest
Ja üks siis ütles n'a:

*) Kitsel oli kellute laelas ja ohelikuga ruuma sabasse
seutud, kuna mees hobuse seljas istus. Rein ise oli wana pois
ning weikese taluõha omanik.

„Ma kitse ära wiin ta käest
Nii, et ei märka ta!“

3. Ja mina raudja turjala
Saan sõitma minema,
Nii, et ei mees sest märku saa,
Eht küll nüüd seljas ta!“

4. Nii ütles teine. Kolmas ka
Nüüd hüüdis: „Mõel ja hilp:*)
Ta riided seljast warasta
Ma tahan wiinne hilp!“

5. Siis kikiwarbil kitse pool
Läks waras number üks,
(Tal läbi tehtud warga kool:
Ei ole arglik-püks).

6. Ta kitse kaelast kelluk'se
Nüüd mõtab ja siis seob
Ta selle raudja sabasse
Ring kitse ära weab.

7. Kui Raba Rein teed käänates
Nüüd waatab tagasi,
Siis ütleb, pead wäänates:
„Et waata tegusi!“

*) Wiimase warga alatine kõneläänd wõi sõna-kõne, kui midagi iseäralikku tõendas ehk teha tõotas. |

8. Kus on mo kallis kitsete!?"

Nii ohkab waene mees
Ja waatab ümber hädaste —
Seal seisab tema ees

9. Üks wõeras mees ja küsib talt:

„Mis puudu Wiru wend?"
Ja teine kohe, rõõmsamalt,
Nüüd hüüab: „Mita mind!"

10. Siis oma wargust teadustab,

Ja waras number faks*)
Siis ööldes nõnda waletab:
„Waata siia kits s'ul läks!"

11. See juures metsa näitab ta

Mis maantee ligidal,
Ja ütles: „Ära wiiwita,
Weel kits on saadawal!"

12. Rein tellib warast hoida hoost.

Ja ise metsa läeb.
Mis hoolib waras jellest loost
Et teine waewa näeb?

13. Kui metsast tuleb tagasi

Me Kaba Reinuke

*) Sest see ta oligi.

Ja näeb, et hobust ühtegi,
Siis nutab mehike.

14. Ta siiski astub edasi,
Ja waata aga seal:
Üks mees tee ääres kummuli
On tiigi kalda peal.

15. Me Raba Rein nüüd ligi läeb
Et näha, mis see on?
Ta kummuli meest nutma näeb —
Ta küsib: „Mis sul on?“

16. Nüüd teine kostab kohtlaselt:
„Mu lugu järgmine:
Ma pidin wiima wiitliselt
Kott kulda pangasse.

17. Kuid siia tiigi kaldale
Ma isin puhkama,
Ja waat' mis hooletus ei tee:
Ma uin'fin magama.

18. Ja unes wette tõulasin
Ma koti kullaga!
Küll wälja tooma lähaksin:
Ei osta ujuda.

19. Kui oled mees siis awita,
Too kott mu'l wälja weest,

Viiskümmend rubla tõutan ma
Sul maksta selle eest.

20. Nüüd meie küla meheke
Sai palju rõemjamaiks,
Ja mõtles: „Ei nüüd wiga tee
Et kits ja raudjas läks!“

21. Ja ruttu riidest lahti ta
End wõttis sedamaid
Kõik lohe wette hüppas ka
Et pritsed üles löid.

22. Kuid kotti kalli kullaga
Ta otsis asjata.
Weest wälja meele pahaga
Nüüd wõttis ronida.

23. Kuid riideid mitte ainus hilp
Ei olnud olemas,
Sest see, kes hüüdnud: Mõel ja kilp!
Neid ära warastas.

24. Nii meie kolmas wargake
(Sest see ta oligi)
Nüüd täitis oma töotuse —
Ja Rein jäi alasti.

* * *

Õpetus : Ara usu hundi juttu:
Hundil on need hullud jutud,
Karul kõned kavalad.

II. järk.

Õrnetusest mõis ka õnne tulla.

Motto: Õnn on ikka saadaval,
Õpi õnne tabama.

1. Küüd istus tiigi kaldala
Me kein ja mõtles n'a!
„Mis pean ma ära tegema?
Kes saab mind aitama?“

2. Siis Rakupilli linna pool
Üks naene minemas;
Ta kõrgem püüid ja ülem hool
On piimas, walgemas.

3. Ta nõnda kõnnib iga päew
Kord ära linna tee,
Kaks piima kannu, oh mis waew,
Peab kandma kohale.

4. Kui jõudnud tutwa tiigile
Me piima naene on,

Siis märkab (oh ja heldek!)
Üht meest, kui paljas konn.

5. „Mis valu ajas seda meest
Nii wara suplema?“
Nii mõtles naene . . . „Aga wist
Ta ise nutab ka?!“

6. Müüd naine wähe peatama
Jäeb, kannud maha seab,
Kuid meie Rein ju märkab ta
Ja kaela sirgeks weab.

7. „Oh, kulla perenaesufe
Ü' ühti imesta:
Ma wastu oma tahtmise
Sean nii siin istuma!“

8. Nii rääkis Rein ja rohkem weel,
Kuis asjad olivad . . .
Ja naesel tuli hale meel —
Kad nutsid mõlemad.

Siis wähe aega müüdis üht
Siis jälle alustas
Me helde naene, pealegi
Ta järgmist teadustas:

10. „Kel risti weri südames
Sean aitma hädalist;

Mis seisab minu võimuses
Ma tahan teha wist.

11. Kui tahad tulla minuga
Küüd linna, siis ma küll
Wõin oma sakstelt paluda
Mis iial tarwis sul'.

12. Ning alus=seelik kattena
Sul olgu, hädaga,
Mu pealis jalki wõid ju ka
Sa selga tõmmata.

13. Ja et sul habet polegi
Siis selle rätiga
Wõid oma juukseid küllalt
Sa ära warjata."

14. Nii rääkis naine heldusest,
Ja Reinul rõemus meel,
Ja ütleb: „Kõigest südamest
Sind tänab minu keel!"

15. Ja naine oma lubamist
Teeb tõeks teoga
Ja annab korrapäralist
Mis tarwis lattedsa.

16. Siis linna poole astusid
Nad kiire sammuga

Ja wähe juttu ajasid
Kad teine teisega.

17. Kui Rein niipalju teada sai,
Et helde naine lest,
Ja weel, et koht nii suur, nii lai
Ja nimeks: „Killa-Kest“

18. Et mehe töö teeb fulane
Ja perenaeselgi
On abiks tüdruk see ja see —
Ja lapsi — polegi.

19. Ei tea mis wana poifile
Nüüd mõtte tuligi:
Ta tüki maad käis waitseste
Ei lausund sõnagi. —

20. Kuid wiimaks ütleb: „Adamal
Ei olnud paradiis
Ütspäinis endal, — nüüdsel a'al
On ilmas sama wiis.

21. Ma olin täna Adamaks
Ja sina Ewaks said —
Kui tahad jäeda jäedawaks
Siis wasta sedamaid.

22. M'ul omal weike kohake
On raba serwala,

Ja Kaba Reinuks hüütakse
Mind koha järel ka.

23. Ei naist, ei last mul polegi:
Ma olen wana poisiks —
Mu õde ütleb tihtigi
Mul olla hundi hais.“ —

24. Me helde perenaiseke
Ei teadnud öölda tats . . .
Kui fogund, ütles: „Heldeke,
Lood läh'wad naljakats!“

25. Kuid meie moondud Reinuke
Ei jätnud järele
Niikaua kunni Maiese*)
T'al kostis heldeste!

26. „Ei keegi kofin'd ilma peal
Weel naist sel kombel wist,
Kui kirjatargad kuulwad teal,
Saab laul meist mõlemist . . .

27. Kui Ewaks forra haland ma
Siis tahan jäeda ka —
Kuid katsume müüd rutata
Et pahandust ei saa!“ —

*) Nii oli naese nimi.

28. Kui esimese kohale
Kad jõudnud linnas ju,
Siis lugu rääk' ma rutuste
Nüüd hakkas Maie suu.

29. Kolm wana preili olid need,
Neid lugu imestas —
Ja kui loo lõppu kuulda said.
Siis hullust hunitas.

30. Nüüd Rein ka pidi tulema
End näitma sakstele,
Kes seni seisnud kojassa
Kui waene patune.

31. Oh seda nalja, naeru nüüd
Kui peigmees ilmus ka.
Ei laulusepa hoolsam püüid
Wõi seda kujuta.

32. Kuid asi ise tõsine;
Mis võib seal parata?
Mis juhtunud on ühele
Wõib juhtu teisel ka.

33. Ja meie wanad piigad ka
Jäid wiimaks magusaks.
Ja kümne rubla kingiga
Said meeled magusaks

24. Me noorei' paari' rehtio' tüüid,
Läts ringreis edasi,
Ja mis siin uudist öölda muud,
Kui't Kein sai riideidgi.

35. Müüd raha, riideid kauniste
On Maiel-Keimul ka.
Mad kodu-reisiks hobuse
End' wõtsid palgata.

36. Kolm korda kantslilt kuuluti:
„Beig', Jaani poeg, Kein Rest,
Ja tema pruut Mai Lokuti,
Restküla Jaani lest!“

37. Kust wallast? ja nii edasi,
Kuis lord ja kohus teal. . .
Siis peeti rõemsaid pulmasi. . .
Paar rohkem ilma peal. —

* * *

Spetus: Önn on ilka saadawal
Öpi önne tabama.

9. Kaunis, kallis kodumaa.

Minu kaunis kodumaa
Oh, kui kallis oled sa!
Sinu pinnal isad käinud,
Mõnda õnne, waewa näinud;
Sinu pind ka mindki kannud,
Sinu rind m'ul toitu annud,
Sest siis hüian: Kodumaa,
Oh, kui kallis oled sa!

Minu kaunis kodumaa
Oh, kui kallis oled sa!
Matkaksin ma wõeral maadel,
Kändaks' wõera rahwa ra'adel,
Kõnniksin seal kulda mööda,
Astuks' hõbest tehtud teeda,
Siiski hüiaks: „Kodumaa,
M'ul weel kallim oled sa!“

Minu kaunis kodumaa,
Oh, kui kallis oled sa!
Sind ma ikka meeles kannan,
Sulle ennast ohwriks annan;
Wiimselt weel su muld mind matku,
Õrnalt oma hõlma wõtku.
Sest siis hüian: „Kodumaa,
Sulle elan, suren ma!“

10. Õrme leid.

(Salm sõbra albumisse).

Kui tahad sa, et rõemurada
Sul ifka ees peab hiilgama,
Et igawest', ilmwarjamata
Sul kuldne päik' peaks kiirgama:
Siis heldust, armastust ja ausust,
Ning puhtust pühaks pea sa,
Ja õigust, tõsidust ja truudust,
Sa kindlaks endas laswata.

11. Ilus on dieke.

(Tundelaul)

Ilus on dieke,
Dilmitseb hellaste
Armsuse sees;
Aga kui pea ta
Närtfib ja kaob ta
Õökilma ees.

Aga oh inime
Nõnda ta finu tee
Kannab siin sind;
Täna küll õitsed sa,
Homme läed hingama
Igawest und.

Hõiska siis süda veel
Onnes niid eluteel
Waljuste ja!
Warsti saab waitne öö
Hüüdma find haurasse
Hingama ka.

12. Nõttesalmid,

I.

Ilma soolata meil supp ei maitse,
Ilma sõbrata ei elu õitse,
Dige sõber meie wiga näitab. —
Sumal, walesõbrade eest kaitse!

II.

Olgu farm wõi file saatus:
Ilma elus õitseb lootus
Kuni taewa tähed kust'wad —
Uga armul pikem ootus.

III.

Kõik mis hiilgab, ära arwa kullaks,
Kõik mis mustab, ära mõtle mullaks:
Kurjus, headus peawad jääma ilma,
Soom jääb: et ei kurjateele kallaks.

IV.

Oh, kui hea on seal, ja fiin nii kole!
Eks see arwamine tuttav ole
Olgu maa- ehk linna-rahwa juures?—
Kuskil piimajõge jooksmas 'pole.

V.

Mur on kauniks kadumusetäheks,
Õeldakse: „elu on kui aur!“ — ei läheks
Keegi seda sõrdlust waleks a'ama,
Kui suurte aurude ühtlus — jõudu poleks.

VI.

Süda soowima peab ikka,
Dotma, lootma alati:
Sest ei olegi suurte wigade
Kui ehk tühja tallati.

VII.

Sinu elu õnnepäike
Olgu selge mõistus' läike.
Läheb see sul selja taha,
Warju silma ees wõid näha.

13. Ärka märka! waba rahwas . . .

1. Ärka, ärka, waba rahwas
Ärka! jah sest aeg on kae,
Kuule! tuda förgel õhus
Kottas heitleb kulliga!
Koorimat, mis su rinda rõhus,
Kõutaks ära weereta.
Ärka, ärka! waba rahwas
Ärka! jah sest aeg on kae.

2. Märka, märka, waba rahwas
Märka! jah sest aeg on kae.
Waata tuda paksu udu
Lahku ajab lahe tuul,
„Petja wõrku enam kudu’
Ei wõi!“ lõõrib lõu huul.
Märka, märka! waba rahwas
Märka! jah sest aeg on kae.

3. Ärka, märka! waba rahwas
Märka! jah sest aeg on kae.
Wennad, õed, kawa lahus
Seista tahte? Astuge
Kokku! Teeme mis me’ tohus:
Ille kaelast wiskame!
Ärka, märka! waba rahwas
Ärka, märka! aeg on kae! —

13. Kosilased.

Kolde Kadri tütrele
Kosilased tulid,
Ja, kui võelda õieti
Õimesed olid.

Wanust oli kauniste
Kadri tütrele Liisul;
Wunsiid nina aluse
Katsid, nagu kiisul.

Ei sest wiga polekski,
Aga waat', mis tegi
Et ei mehed hooligi:
Liisu w ä h e nägi.

Sellepäraft Liisule
Ei läin'd keegi kosja.
Ema nukra tütrele
Üttles: „Katsu asja!“ —

Et see ütlus tütrele
Ei toon'd troosti tera,
Seda nägi jelgeste
Meie Kadri ära.

Aga eks ja imet näe:
Kolde Kadri Liisul

Lõpnud musta mure öö,
Õnne päike tõusul.

Uksest sisse astusid
Mehed — kosilased.
Kolde Kadrikt küsisid:
„Kus ju Liisu aset?“

Lippan'd oli Liisuke
Tahakambri ära
Kostab Kadri: „Tütrefe
Õmbleb; hilja, wara.

Anni wakka walmistab,
Wistist' ette aimas. —
Lähem ütlen! küllalt saab!
Kosilased käimas.“

Kambris ütles tütrele
Ema: „Kuule Liisu,
Et ju urgast wististe,
Teadwad, jeda usu!

Aga nüüd pead näitama,
Et wõid hästi näha,
Selleks nõela pillan ma
Waata, süia, maha.

Sina küsi minu käest;
Kas tead nõela, ema?

Ja siis nõela wõttes maast
Ütleb: Næe, kus tema!"

Kõsilasi kästi müüid
Tahakambri minna.
Kolde Kadri kawal püüid
Maksis täie hinna.

„Nägemine wäga hea!"
Pseendamis
Mõtles peigmees, sest et pea
Sündis teadu wiisi.

Asjad olid joone peal,
Jutud kokku aetud;
Süüa walmistati teal,
Laud sai ära kaetud.

Kolde Kadri lauale
Pudrukauki tõstis
Ja siis sinna kõrwale
Kõik muud panna tahtis.

Arwab Liisu kohuseks
Appi minna emal, —
Paled läksid punaseks,
Süüab: „Kõtt, kus wemmal!"

Arwates, et istumas
Walge tass on laual,

Budrukauksi kihutas
Maha . . . kosjad haul.

* * *

Musad, wanad piigat'sed
Urge nõnda tehke,
Et on jalad lühik'sed
Walel, sest loost nähke.

14. Koor ja tütum.

(Sonett nürimeele järel- ahwijatele.)

Kui Wanemuine muistsel ajal maha
Sai tulnud Wanataadi hoonetest,
Siis loomadele heale helidest
Ta õppust andis, — keelest, mis on püha.

Siis kuuljad wait, ja selgest' oli näha,
Et imewägi lauluheale seest
Kui uueks oli teinud iga meest.
Jah, Wanemuise laul wõis imet teha.

Kuid kaladega oli wilets lugu:
Mad kõrwad olid wette unustand,
Mad nägid kõik, kuid kuulnud mitte kahku.

Jah, kuulsa meeste ahwijatetegu
Siin seotudkõnes kalad tähendand:
Neil liigub suu, kuid mõtet — mitte õhku.

15. Admiral Makarow †.

(Ellegia 31. märtsil 1904. a. kurwa sündmuse mälestuseks
Port-Arturi all)

1. Kurwalt kostab tornist kellakaja,
Veinarõng läeb furnuaiale;
Saatjaid kaugelt üle mitme saja,
Kui ka waatjaid wäga rohkeste.

2. Kes see on, kes nõnda hauda kantak? —
Keda wiidak? mulda magama?
Kõigil teada, seda imeks pandak',
Kui peaks keegi nõnda küsima. —

3. Kõigefõrgemgi on saatma tulnud
Dma langen'd merekangelast,
Majesteet on mõtetesse waunud,
Ohkab: „Oh Makarow!“ — sügawast'.....

4. Nii küll wist ehk umbes oleks olnud
Kuulsa admiral'i matusel.
Aga oh, kuis teistiti on tulnud!
Kuis nii wali kästi saatusel!!

5. Kaugel Idas mere põhja wajuš
Kuulus mees nii mitme teisega,
Waenlasega wõitlemise tujus
Ei wõi elu peale waadata.

6. See on kahju, nii et waenlanegi
Kaasa tundes wõtab mütsi peast. —

Uga kui ehk jeda Togo tegi
Oma kurja plaani järel' heast'?

7. Siis on Togo lein, kui Wõsa-Willem
Walaks lamba juures pisaraid
Keda murdnud. See siis kõige hullem
Ajaks wihal' Wene alamaid.

8. Igawene mälestus teist jäänud
Wene riigi rahwa südames,
Kes te merelaentel osaks saanud,
Nämaa eest wapralt wõideldes.

9. Rahu olgu teie põrmul meres,
Kuni algan'd uue ilma loit:
Kui ei enam wend näe wenda weres
Pöörlема — siis käes on rahul wõit.

10. Igawene rahu! — magus aade
Millal jõuad meile kätte ja?
Millal saawad rahwad teise waate
Sõjast oma koledustega?

11. Puude pungad meile märku andwad,
Kui on suwi kätte tulemas.
Rahu-aate algust rahwad tundwad:
Haagi linn ju praegu olemas.

12. Rahu-aate poole meelitada
Rahmaid, olgu nende ülem püüd,

Kel on annet ja kes seletada
Mõistwad sõja koledusi nüüd.

16. Wiitli Willem.

1. Et enne meie metsades
On palju huntad olnud,
Ja tihti sealt on luusides
Kad külasfegi tulnud.

2. Sest wanad mõiwad jutusta
Meil jutte haruldasi
Nii, et kas kuula söömata,
Ei siiski kuulmast wäsi.

3. Nii rääkis lord aus talutaat
Mul järgmist sündin'd lugu,
Kus lõpuks lausus ta weel: „Waat’,
Sest õpi nooremjugu!”

4. Kord elan'd elu üffikut
Üks mees, kes sõjas saanud
Su mitu korda haawatud,
Ka jalast ilma jäänud.

5. Nii kõmpsan'd ta puujalaga
Kuid wiulit? . . noh, teada
Et keegi end mõin'd temaga
Ses mängus kõrwu seada.

6. Kui kuskil pidu peetanas
Siis „Willeml“ ja ta wiul
Ei puudun'd — jalad kõpsamas
On Tõnul kui ka Tiul.

7. Nii naabriküla talgufelt
Kord koju poole läinud
Me' mängumees, ja algufelt
Tal jalad hästi käinud

8. Kuid wiimaks, tea kust tulnud see,
Kui metsa sisse jõudnud,
Ta ekkind tee pealt kõrwale—
Teed üles leida püüdnud.

9. Kuid otsides ja trampides
Ta hoopis kõrwa kaldun'd,
Ja kõige wiimaks — kirudes
Ta kuristikku kuffun'd.

10. Kuid kohe ennast üles a'as
Me' Willem, sest et märkas
Kuis külle all end liigutas
Üks loom, kes nüüd wist ärkas.

11. Üks loom see oli tõesti
Kes nüüd maast üles hõlpsis
Ja hiilgwail filmil kurjasti
Me' muusikameest wahtis.

12. Kui waenlasega wõitlema
Me' Willem pidi sõjas,
Siis waenlast plüüsi, mõegaga
Ja põgenema ajas.

13. Kus wana wiul poognaga
Sul sõjariistaks käesja,
Ja hundiga pead wõitlema —
Noh, ära tühja mäsja!

14. Et sattund hundi pesasse,
Me' Willem aru saanud,
Kuid mõtles: „Ära muretse:
Kui wiul terweks jäänud?!“

15. Ja katsus, timmis keelesid, —
Siis poogna wõttis kätte
Ja hakkas lusti-lugusid
Nüüd hundil mäng'ma ette.

16. Wa „metsa halli“ meheke
Sai mängust märksa mõnu,
Ja wiimaks joru julgeste
N'as kõrwa „metsa-omu.“

17. Kui teised hundid hulgumist
Nüüd metsas saiwad kuulda,
Siis kohe kaasa kisamist
Ei saanud ära keelda.

17. Ja hulgumine tihti peal
Nii kõrwa ligi kostis
Me' mäng'jale, et otja peal'
Tal hirmuhigi tõusis.

19. Ei iial lugulõõmine
Nii teda ära tüüdan'd,
Kui hundi pesas mäng'mine —
Kui siit saaks ära peasend!

20. Ta tihti wahtis ülesse,
Kas päewawalget näha,
Kuid pimedus ei wäheene,
Mis wõib seal ära teha!

21. Kaks keelt ka katti kargasid
Weel enne, kui sai walge;
Niisama kolmas. Mis siis nüüd?
Surm suu ees, see on selge!

22. Nüüd wiimne feel weel järele—
Ja püüsid jahwatamas
Me' Willemil, sest wististe
Ka seegi kattenemas.

23. Sest kui ka seegi kattenud,
Peab hundil osaks saama,
Sest wiimane, tõest' wäsinud,
Saaks „jõule jäfsu“ nõudma.

24. Kui häda kõige suuremaks
On saanud, siis ka abi
Saab ikka kõige lähemaks
Meil juhtumise läbi.

25. Kui wara kuulus Kaswa Jaat,
Kes lindu lastma läinud,
Sai leidnud lauljaid: „Waat' kus jaat!“
Kütt hüüdnud. — Willem peaf' nud.

17. Häll ja puusärk.

Puhkamiseks elu sees
Häll ja puusärk antud
Meile, kuhu igamees
Puhkama saab pandud.

2. Pandud jah, ei ise me'
Puhkama wõi minna
Kumbagisse! Tähele
Wõib sest palju panna.

3. Mõlemates inime
Puhkab rahulite.
Hällis wäike lapsute
Häda ta ei tunne.

4. Just ka nii puusärgi sees
Puhkab inimene

Kui ta elu eneses
Olnud tormiline.

5. Hälli ja — puusärgi ees
Pisar langeb maha:
Hälli ees, et selle sees
Armu pant on näha.

Aga puusärgi kurvastab,
Pisar langeb laugelt:
Surm meil filme ette seab
Hämaja kuagelt.

6. Isa, ema puusärgi, oh,
Lapsi paneb nutma!
Aga laste puusärgi — noh,
Kes peaks seda tahtma?!

7. Harilikult on see nii,
Et meid wanematest
Hälli pandaki' alati,
Kuna aga lastest

8. Wanemaid puusärgisse
Enamast' saab pandud;
Silmawett saab rohkeste
Siin ja seal küll lastud.

9. Hälli ja — puusärgi ees
Lootus uhkelt õitseb.

Hälli ees: noh, iga mees
Elu = õnne maitseb.

10. Hälli ees küll wanemad
Tihti lugu lootwad
Õnne = elu algawat,
Kõemu rohkest' ootwad.

11. Aga surm teeb armesse
Musta kriipsu peale.
Siiski lootes tõstame
Kõemu pärast heale.

12. Ütleme: „Kui põllumees
Mulda seemet külvab,
Siis ta loodab, et aeg ees,
Kui ta vilja lõikab.

13. Kõnda meie loodame,
Pannes mulla rüppe
Surnu keha, — usume:
Libli ei jää tuppe.

14. Häll ja puusärf — mõlemais
Inimene puhkas,
Ehl küll tihti näha mõis
Ühte teise kõrvas.

15. Olgugi ka wahet teil
Tihti wäga wähe,

Siiski hälliks jääte meil,
Et see teiseks lähe.

16. Üks on häll — kus kiituda
Wõtsin elu algel,
Teine — kui wõin ärkada
Uue ilma walgel.

18. Dällenägemiseri.

„Kuule, wana kallis kaimas,
Mits sa rändama nii warmas?“
Küsis laenelt lilleke.

Laene kostis selle peale:

„Kuttan kiirest alla poole

Et saaks wiimaks meresse:

Seal siis uuesti ma sünnin

Üles taewa poole tõusen —

Langen maha uduna;

Teie õisi, puude lehti

Päik'se tõusul wõtan ehti

Hilg'wa kastetilgana!“

19. Lahkumiseks lugejale.

1. Müüid häbenedes kätt sull pakub „Laene,“
Oh lugeja, (kes elus kiigutand
Sind — wiinud edasi) et lõbuwaene

On salm ja walm, mis ette wulistand!
Kuid siiski, kelle süda mitte paene,
Kes tuimust wihkand, erkust armastand,
See „elu-laene“ seotud sõnast mõistab
Et õnnepäike ainult ausal paistab.

2. Ei kauem elada need laulud taha,
Kui kuni wõitnud mõne südame,
Ja kes weel kaugele ei suutnud näha,
See oleks tõusnud laene harjale:
Et nagu künkalt waadata wõin'd maha
Siit lugeja, — film saanud selguse. —
Need laulud elu-laentel luuletatud,
Ja kaob laene — laul ka unustatud.

3. Sest pole wiga, et ehk ununeda
Wõin'd laul ja ühes seotud sõna ka,
Kui aga waimupõlde niisutada
Wõis „Laene“ mõne õpetusega,
Et waimuwiljake wõiks kosuneda,
Wõiks walmida ja teraks tõuseda;
Need terad siis ka ilul hiilganeda
Wõiks waimutaewas kuldse tähtedena.

471.418

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

1 0100 00038648 8